

II.

JAKAB, akit az Úr testvérének mondanak, melléknevén Justus (= Igaz). Néhányan úgy vélik, hogy József – egy másik feleségének – fia volt, de én úgy látom, hogy annak a Máriának a fia ő, aki az Úr anyjának nővére volt, János is megemlékezik róla könyvében (vö.: Jn. 19,25). Közvetlenül az Úr halála után Jeruzsálem püspökévé rendelték őt az apostolok. Egy levelet írt csak, amelyet a két katolikus levél között tartunk számon, de vannak, akik azt állítják, hogy az ő neve alatt valaki más terjesztette ezt a levelet, bár az idők multával tekintélyre tett szert.

Hégészipposz, aki közvetlenül az apostoli idők után élt, őt könyvből álló feljegyzéseiben Jakabról beszélve azt mondja:

„Az apostolok után Jakab, az Úr testvére, melléknevén az Igaz, vállalta magára a jeruzsálemi egyház gondját. Sokakat hívtak akkoron Jakabnak, de ő az, aki anyja méhétől fogva megszentelt volt, bort és más részegítő italt nem ivott, húst egyáltalán nem evett, sohasem nyírták a haját, testét se kente olajjal, és nem fürdött sohasem. Egyedül neki volt szabad belépni a szentek szentjébe; gyapjából készült öltözéket sohasem vett magára, ruházata lenből készült, egymagában járt fel a templomba, és ott térden állva könyörgött a népért, olyannyira, hogy térdei úgy megkeménykedtek, akár egy tevének térdei.”

Sok minden mást is elmond róla, amelyeket még elsorolni is hosszú lenne. Josephus hasonlóképpen emlékezik meg Jakabról a „Zsidó régiségek” huszadik könyvében, ugyanígy Kelemen a Vázlatok hetedik könyvében – Festus, Judea kormányzójának halála kapcsán, kinek utódául Néró Albinust küldte. Amikor ő még nem érkezett meg a provinciába, a papi nemzetségből való Ananus főpap, Ananus kisebbik fia, az anarchia nyújtotta kedvező körülmények folytán összehívta a tanácsot, és a nyilvánosság előtt felszólította Jakabot, hogy Krisztust, az Isten Fiát tagadja meg, mivel ő ennek ellentmondott, megkövezésre ítélte.

Amikor összetört lábszárral ledobták a templom párkányáról, félig már élettelenül kezét az égre emelte ezen szavakkal: – „Uram, ne tudd be bűnükül, amit tettem, mert nem tudják, mit cselekedtem” (vö.: Lk 23,34) –, sietve agyonütötték egy ványoló doronggal, amivel a nedves ruhákat szokás csapdosni. Így halt meg ő. József még azt is közli vele kapcsolatban, hogy igen nagy volt életszentsége és tisztelete a nép előtt. Megölése után ezért azt hitték, hogy miatta pusztul el Jeruzsálem. Róla írta Pál apostol a Galatáknak: – „Senki mást nem láttam az apostolok közül mint Jakabot, az Úr testvérét” (vö.: Gal 1,19), de ennél is nagyobb tanúságot tesz mellette az Apostolok Cselekedetei, és az az evangélium, amelyet „Héberék szerintinek” neveznek, amit én nemrégiben fordítottam le görögre is, latinra is, és gyakran használta ezt Adamantiosz (= Órigenész), amint ő a Megváltó feltámadása után történtek kapcsán ezt idézi:

„Az Úr pedig miután odaadta a gyolcsot a főpap szolgájának, elment és megjelent Jakabnak, Jakab ugyanis megesküdü, hogy nem fog enni kenyeret azon órától fogva, mikor az Úr kelyhét kiitta, mindaddig, amíg őt nem látja feltámadva a halottak közül.” majd ugyanott nem sokkal később:

„– Hozzatok asztalt és kenyeret – mondta az Úr,”
és nyomban hozzáteszi:

„vette a kenyeret és megáldotta, megtörte és Jakabnak, az Igaznak adta, mondván neki: – Testvérem, egyed kenyeredet, mert feltámadott az Emberfia a halottak közül”.

Mintegy harminc esztendeig kormányozta a jeruzsálemi egyházat, vagyis Néró császár uralkodásának hetedik esztendejéig. Sírjának felirata ott volt a templom alatt, azon a helyen, ahova őt letaszították, és ez látható volt egészen a Titus-féle ostromig, sőt még Hadrianus utolsó hadjáratáig is. Mostanában néhányan közülük úgy tartják, hogy az Olajfák hegyén temették el, de ezeknek a véleménye hamis.